

Меѓународен стандард за финансиско известување 2

Плаќање врз основа на акции

Цел

- 1 Целта на овој МСФИ е да го одреди финансиското известување од страна на ентитетот кога тој превзема на себе *трансакција на плаќање врз основа на акции*. Особено, тој бара ентитетот, во неговата добивка или загуба и финансиската состојба, да ги одрази ефектите на трансакциите на плаќање врз основа на акции, вклучувајќи расходи поврзани со трансакции во кои на вработените им се доделуваат *опции за акции*.

Делокруг

- 2 Ентитетот треба да го применува овој МСФИ за евидентирање на сите трансакции на плаќање врз основа на акции вклучувајќи:
- (а) *Трансакции на плаќање врз основа на акции подмирени со сопственички инструменти*, во кои ентитетот прима добра или услуги како надомест за сопственичките инструменти на ентитетот (вклучувајќи акции или опции за акции).
  - (б) *Трансакции на плаќање врз основа на акции подмирени со пари*, во кои ентитетот стекнува добра или услуги со прифаќање на обврска за трансфер на пари или други средства на добавувачот на тие добра или услуги за износите кои се засновани на цената (или вредноста) на акциите на ентитетот или други сопственички инструменти на ентитетот.
  - (в) Трансакции во кои ентитетот прима или стекнува добра или услуги, а условите на аранжманот му обезбедуваат на ентитетот или добавувачот на тие добра или услуги избор дали ентитетот ќе ја подмири трансакцијата со пари (или други средства) или преку издавање на сопственички инструменти.
- Освен како што е наведено во точките 5 и 6.
- 3 За целите на овој МСФИ, преносот на сопственички инструменти на ентитетот од страна на неговите акционери на страни кои го снабдуваат ентитетот со добра или услуги (вклучувајќи вработени) се трансакции на плаќање врз основа на акции, освен кога е јасно дека преносот се врши за некоја друга цел, а не за плаќање за испорачаните добра или услуги спрема ентитетот. Ова исто така, се однесува на преносот на сопственички инструменти на матичното друштво на ентитетот, или сопственички инструменти на друг ентитет во истата група на која припаѓа ентитетот, спрема страни кои го снабдиле ентитетот со добра или услуги.
- 4 За целите на овој МСФИ, трансакција со вработен (или друга страна) во негово/нејзино својство на имател на сопственички инструменти на ентитетот не претставува трансакција на плаќање врз основа на акции. На пример, доколку ентитетот на сите иматели на определена класа на негови сопственички инструменти им додели право да стекнат дополнителни сопственички инструменти на ентитетот по цена која е пониска од објективната вредност на тие сопственички инструменти, каде и вработениот ќе прими такво право бидејќи тој/таа е имател на сопственички инструменти од таа определена класа, доделувањето и искористувањето на тоа право не е предмет на барањата на овој МСФИ.
- 5 Како што е наведено во точка 2, овој МСФИ се применува на трансакции на плаќање врз основа на акции при кои ентитетот стекнува или прима добра или услуги. Добрата вклучуваат залихи, потрошен материјал, недвижности, постројки и опрема, нематеријални средства и други нефинансиски средства. Сепак, ентитетот нема да го применува овој МСФИ на трансакции во кои ентитетот стекнува добра како дел од нето средствата стекнати во деловна комбинација на кои се применува МСФИ 3 *Деловни комбинации*. Оттука, сопственичките инструменти кои се издаваат во деловна комбинација во замена за контролата на стекнатиот ентитет не се во рамките на делокругот на овој МСФИ. Сепак, сопственичките инструменти кои им се доделуваат на вработените во стекнатиот ентитет во нивното својство како вработени (во замена за континуирана услуга) се во рамките на делокругот на овој Стандард. Слично, поништувањето, замената или друга модификација на *аранжманите на плаќање врз основа на акции* заради деловна комбинација или друго реструктурирање на главнина треба да се евидентира во согласност со овој МСФИ. МСФИ 3 дава упатство за утврдување дали сопственичките инструменти издадени во деловна комбинација се дел од надоместот кој се пренесува во замена за контролата на стекнатиот ентитет (и оттука влегуваат во рамките на делокругот на МСФИ 3) или се за возврат за

континуирана услуга и треба да се признаат во периодот после комбинацијата (и оттука влегуваат во рамките на делокругот на овој МСФИ).

- 6 Овој МСФИ не се применува на трансакции на плаќање врз основа на акции во кои ентитетот прима или стекнува добра или услуги според договор во рамките на делокругот на точките 8-10 на МСС 32 *Финансиски инструменти: презентирање* (ревизиран 2003 година)* или точките 5–7 на МСС 39 *Финансиски инструменти: признавање и мерење* (ревизиран 2003 година).

Признавање

- 7 Ентитетот треба да ги признае добрата или услугите примени или стекнати во трансакција на плаќање врз основа на акции кога тој ги добива добрата или како што ги прима услугите. Ентитетот треба да признае соодветно зголемување во главнината доколку добрата или услугите биле примени во трансакција на плаќање врз основа на акции подмирена со сопственички инструменти, или обврска доколку добрата или услугите биле примени во трансакција на плаќање врз основа на акции подмирена со пари.
- 8 Кога добрата или услугите кои се примени или стекнати во трансакција на плаќање врз основа на акции не се квалификуваат за признавање како средства, тие треба да се признаат како расходи.
- 9 Вообичаено, расход настанува со трошењето на добрата или услугите. На пример, услугите вообичаено веднаш се конзумираат, и во тој случај се признава расход така, како што другата страна ја дава услугата. Добрата би можеле да се трошат во тек на временски период или, во случајот на залихите, да се продадат на подоцнеж датум, и во тој случај расход се признава кога добрата ќе се потрошат или продадат. Сепак, понекогаш е неопходно да се признае расход пред добрата или услугите да се потрошат или продадат, бидејќи тие не се квалификуваат за признавање како средство. На пример, ентитетот може да стекне добра како дел од фазата на истражување на проект за развој на нов производ. Иако, тие добра не се потрошени, тие може да не се квалификуваат за признавање како средства според применлив МСФИ.

Трансакција на плаќање врз основа на акции подмирена со сопственички инструменти

Преглед

- 10 За трансакции на плаќање врз основа на акции подмирани со сопственички инструменти, ентитетот треба да ги мери примените добра или услуги, и соодветното зголемување во главнината, директно, по објективната вредност на примените добра или услуги, освен кога објективната вредност не може веродостојно да се процени. Доколку ентитетот не може веродостојно да ја процени објективната вредност на примените добра или услуги, ентитетот треба да ја измери нивната вредност, и соодветното зголемување во главнината, индиректно, со повикување на [†] објективната вредност на доделените сопственички инструменти.
- 11 За да се применат барањата на точка 10 на трансакции со вработени и други кои обезбедуваат слични услуги,[‡] ентитетот треба да ја измери објективната вредност на примените услуги со повикување на објективната вредност на доделените сопственички инструменти, бидејќи вообичаено не е можно веродостојно да се процени објективната вредност на примените услуги, како што е објаснето во точка 12. Објективната вредност на тие сопственички инструменти треба да биде измерена на *датумот на доделување*.
- 12 Вообичаено, акции, опции за акции или други сопственички инструменти им се доделуваат на вработените како дел од нивниот пакет за наградување, покрај платата во пари и други користи од вработувањето. Вообичаено, не е можно директно да се мерат примените услуги поврзани со одредени компоненти на пакетот за наградување на вработениот. Исто така, не би било можно да се измери објективната вредност на вкупниот пакет за наградување независно, без директно мерење на

* Насловот на МСС 32 беше изменет во 2005 година.

[†] Овој МСФИ го користи изразот ‘со повикување на’ наместо ‘по’, бидејќи трансакцијата финално ќе се мери со множење на објективната вредност на доделените сопственички инструменти, измерени на датумот кој е специфициран во точка 11 или 13 (тој кој е применлив), со бројот на сопственички инструменти кои се стекнуваат, како што е објаснето во точка 19.

[‡] Во остатокот на овој МСФИ, сите упатувања на вработени исто така ги вклучуваа и другите кои обезбедуваат слични услуги.

објективната вредност на доделените сопственички инструменти. Понатаму, акции или опции за акции понекогаш се доделуваат како дел од аранжманите за исплата на бонуси, наместо како дел од основната плата, на пример за мотивација на вработените да останат на работа кај ентитетот или да се наградат за нивниот труд за подобрувањето на успешноста на ентитетот. Преку доделувањето на акции или опции за акции, покрај другата награда, ентитетот исплаќа дополнителна награда за да добие дополнителни користи. Проценувањето на објективната вредност на тие дополнителни користи веројатно ќе биде тешко. Заради тешкотијата директно да се измери објективната вредност на примените услуги, ентитетот треба да ја измери објективната вредност на примените услуги од вработените со повикување на објективната вредност на доделените сопственички инструменти.

- 13 За да се применат барањата на точка 10 на трансакции со страни кои не се вработени, треба да постои претпоставка која може да се побие дека објективната вредност на примените добра и услуги може веродостојно да се процени. Објективната вредност треба да се измери на датумот кога ентитетот ги прима добрата или другата страна ја пружа услугата. Во ретки случаи, доколку ентитетот ја побие оваа претпоставка бидејќи тој не може веродостојно да ја процени објективната вредност на примените добра и услуги, ентитетот треба да ги измери примените добра и услуги и соодветното зголемување во главнината, индиректно, со повикување на објективната вредност на доделените сопственички инструменти, мерени на датумот кога ентитетот ги добива добрата или другата страна ја дава услугата.

Трансакции во кои се примаат услуги

- 14 Доколку правото на доделените сопственички инструменти се стекнува веднаш, од другата страна не се бара да го заврши периодот на услуга пред безусловно да стекне право на тие сопственички инструменти. Во отсуство на доказ за спротивното, ентитетот треба да претпостави дека услугите кои ги пружила другата страна како надомест за сопственичките инструменти се примени. Во овој случај, на датумот на доделување ентитетот треба целосно да ги признае примените услуги со соодветно зголемување во главнината.
- 15 Доколку правото на доделените сопственички инструменти нема да се стекне се додека другата страна не го заврши одредениот период на услуга, ентитетот треба да претпостави дека услугата која другата страна треба да ја даде како надомест за тие сопственички инструменти ќе се прими во иднина за време на *периодот на стекнување*. Ентитетот ќе ги евидентира тие услуги така како што другата страна ги дава за време на периодот на стекнување, со соодветно зголемување во главнината. На пример:
- (а) Доколку на еден вработен му се доделени опции за акции условени со исполнување на три години на давање на услуга, ентитетот треба да претпостави дека услугата која вработениот треба да ја даде како надомест за доделените опции за акции ќе се прими во иднина, во текот на тригодишен период на стекнување.
  - (б) Доколку на еден вработен му се доделени опции за акции условени со постигнување на услов на извршување и останување на работа кај ентитетот се додека не се исполни тој услов на извршување, каде должината на периодот на стекнување се менува во зависност од тоа кога условот на извршување е задоволен, ентитетот треба да претпостави дека услугата која треба да ја пружи вработениот како надомест за доделените опции за акции ќе се прима во иднина, за време на очекуваниот период на стекнување. Ентитетот треба да ја процени должината на очекуваниот период на стекнување на датумот на доделување, врз основа на најверојатниот резултат за условот на извршување. Доколку условот на извршување е *пазарен услов*, проценката на должината на очекуваниот период на стекнување треба да биде конзистентна со претпоставките користени за проценување на објективната вредност на доделените опции, и последователно не треба да се ревидира. Доколку условот на извршување не е *пазарен услов*, ентитетот треба да ја ревидира својата проценка за должината на периодот на стекнување, доколку е неопходно, ако последователните информации укажуваат дека должината на периодот на стекнување се разликува од претходните проценки.

Трансакции мерени со повикување на објективната вредност на доделените сопственички инструменти

Определување на објективната вредност на доделени сопственички инструменти

- 16 За трансакции кои се мерат со повикување на објективната вредност на доделените сопственички инструменти, ентитетот треба да ја измери објективната вредност на доделените сопственички инструменти на *датумот на мерење*, врз основа на пазарните цени доколку се расположливи, земајќи ги

во предвид роковите и условите под кои тие инструменти биле доделени. (предмет на барањата на точките 19-22).

- 17 Доколку пазарни цени не се расположливи, ентитетот треба да ја процени објективната вредност на доделените сопственички инструменти користејќи техники на вреднување за да процени која би била цената на тие сопственички инструменти на датумот на мерење во трансакција под комерцијални услови помеѓу информирани и спремни страни. Техниката на вреднување треба да биде конзистентна со општо прифатените методологии за формирање цени на финансиските инструменти и треба да ги вклучува сите фактори и претпоставки кои информирани, спремни учесници на пазарот би ги земале во предвид при формирањето на цената (предмет на барањата на точките 19-22).
- 18 Додатокот Б содржи понатамошно упатство за мерење на објективната вредност на акции и опции за акции, со фокусирање на специфичните рокови и услови кои се вообичаени карактеристики на доделувањето на акции или опции за акции на вработени.

Третман на условите на стекнување

- 19 Доделувањето на сопственички инструменти може да биде условено со исполнување на одредени *услови на стекнување*. На пример, доделување на акции или опции за акции на вработен вообичаено се условува со останување на работа кај ентитетот за определен временски период. Може да постојат и услови на извршување кои би морале да се задоволат, како на пример, ентитетот да постигне определен раст на добивката или определено зголемување на цената на акцијата. Условите на стекнување кои не се пазарни услови, не треба да се земат во предвид при проценка на објективната вредност на акциите или опциите за акции на датумот на мерење. Наместо тоа, условите на стекнување треба да бидат земени во предвид со корегирање на бројот на сопственички инструменти вклучени во мерењето на износот на трансакцијата така што, финално, износот кој е признаен за примените добра и услуги како надомест за доделените сопственички инструменти треба да биде заснован на бројот на сопственички инструменти кои финално ќе се стекнат. Оттука, на кумулативна основа, нема да се признае износ за примените добра и услуги доколку не се стекнат доделените сопственички инструменти заради неуспех да се исполнат условите на стекнување, на пример, другата страна пропушти да го исполни определениот период на услуга, или условот на извршување не е задоволен, предмет на барањата на точка 21.
- 20 За да ги примени барањата на точка 19, ентитетот треба да признае износ за примените добра или услуги за време на периодот на стекнување врз основа на најдобрата расположлива проценка за бројот на сопственички инструменти кои се очекува да се стекнат и треба да ја ревидира таа проценка, доколку е неопходно, ако последователните информации укажуваат дека бројот на сопственички инструменти кои се очекува да се стекнат се разликува од претходните проценки. На датумот на стекнување, ентитетот треба да ја ревидира проценката за да ја изедначи со бројот на сопственички инструменти кои финално се стекнале, предмет на барањата на точка 21.
- 21 Пазарните услови, како на пример целна цена на акциите за која стекнувањето (или извршувањето) е условено, треба да се земат во предвид кога се проценува објективната вредност на доделените сопственички инструменти. Затоа, за доделувања на сопственички инструменти со пазарни услови, ентитетот треба да ги признае добрата и услугите примени од другата страна која ги задоволува сите други услови на стекнување (на пример, услуги примени од вработен кој останува на работа кај ентитетот за определен период на услуга), без оглед на тоа дали се задоволени пазарните услови.

Третман на условите кои не се услови на стекнување

- 21A Слично, ентитетот треба да ги земе во предвид сите услови кои не се услови на стекнување кога ја проценува објективната вредност на доделените сопственички инструменти. Затоа, за доделувања на сопственички инструменти со услови за кои не се стекнува право, ентитетот треба да ги признае добрата и услугите примени од другата страна која ги задоволува сите услови на стекнување кои не се пазарни услови (на пример, услуги примени од вработен кој останува на работа кај ентитетот за определен период на услуга) без оглед на тоа дали тие услови кои не се услови за стекнување се задоволени.

Третманот на обновување на правото

- 22 За опции со *обновување на право*, обновувањето на правото нема да се земе во предвид кога се проценува објективната вредност на доделените опции на датумот на мерење. Наместо тоа, *дополнителната опција* треба да се евидентира како ново доделување на опција, доколку и кога последователно ќе се додели дополнителната опција.

После датумот на стекнување

- 23 Кога примените добра или услуги се признаени во согласност со точките 10-22, со соодветно зголемување во главнината, ентитетот нема да прави последователни корекции на вкупната главнина после датумот на стекнување. На пример, ентитетот нема последователно да го анулира износот кој е признаен за услугата која е примена од вработениот доколку сопственичките инструменти кои се стекнати подоцна го изгубат правото или, во случај на опции за акции, опциите не се извршени. Сепак, ова барање не го спречува ентитетот да признава пренос во рамките на главнината, на пример пренос од една на друга компонента на главнината.

Доколку објективната вредност на сопственичките инструменти не може веродостојно да се процени

- 24 Барањата во точките 16-23 се применуваат кога од ентитетот се бара да мери трансакција на плаќање врз основа на акции со повикување на објективната вредност на доделените сопственички инструменти. Во ретки случаи, ентитетот може да не биде во состојба да ја процени веродостојно објективната вредност на доделените сопственички инструменти на датумот на мерење, во согласност со барањата на точките 16-22. Само во тие ретки случаи, ентитетот треба:
- (а) Ги мери сопственичките инструменти по нивната *основна вредност*, почетно на датумот кога ентитетот ги добива добрата или другата страна ја пружа услугата и последователно на крајот на секој период на известување и на датумот на финалното порамнување, со признавање на секоја промена во основната вредност во добивка или загуба. Кога се доделуваат опции за акции, аранжманот на плаќање врз основа на акции е финално подмирен кога опцијата е извршена, го губи правото (на пример по престанок на вработување) или истекува (на пример, на крајот на временското траење на опцијата).
  - (б) Ги признае примените добра или услуги врз основа на бројот на сопственички инструменти кои се конечно стекнати или (каде што е применливо) кои конечно се извршени. За да се примени ова барање врз опциите за акции, на пример, ентитетот треба да ги признае примените добра или услуги за време на периодот на стекнување, доколку постои, во согласност со точките 14 и 15, освен што барањата во точка 15(б) во однос на пазарните услови не се применуваат. Износот кој се признава за примените добра или услуги за време на периодот на стекнување треба да биде заснован на бројот на опции за акции за кои се очекува да се стекне право. Ентитетот треба да ја ревидира таа проценка, доколку е неопходно, ако последователните информации укажуваат дека бројот на опции за акции кои се очекува да се стекнат се разликува од претходните проценки. На датумот на стекнување, ентитетот треба да ја ревидира проценката за да ја изедначи со бројот на сопственички инструменти кои финално се стекнати. После датумот на стекнување, ентитетот треба да го анулира износот признаен за примените добра или услуги доколку опцијата за акции подоцна го изгуби правото или истече на крајот на временското траење на опцијата за акција.
- 25 Доколку ентитетот ја применува точка 24, не е неопходно да ги применува точките 26-29, бидејќи било какви модификации на роковите и условите под кои биле доделени сопственичките инструменти треба да бидат земени во предвид кога се применува методот на основна вредност даден во точка 24. Сепак, кога ентитетот подмирува доделување на сопственички инструменти на кои се применува точка 24:
- (а) Доколку подмирувањето се случува за време на периодот на стекнување, ентитетот треба да го евидентира подмирувањето како забрзано стекнување, и затоа веднаш треба да го признае износот кој инаку би бил признат за добиената услуга во текот на остатокот на периодот на стекнување.
  - (б) Секое направено плаќање за подмирување треба да се евидентира како повторно купување на сопственички инструменти, т.е. како намалување на главнината, освен до износот до кој плаќањето ја надминува основната вредност на сопственичките инструменти, измерена на датумот на повторното купување. Секој таков вишок треба да се признае како расход.

Модификации на роковите и условите под кои сопственичките инструменти биле доделени, вклучувајќи поништување и подмирување

- 26 Ентитетот може да ги модифицира роковите и условите под кои биле доделени сопственичките инструменти. На пример, тоа може да ја намали цената на извршување на опциите кои им се доделени на вработените (или повторно да формира цена на опциите), кое ја зголемува објективната вредност на тие

опции. Барањата во точките 27-29 за евидентирање на ефектите на модификациите се дадени во контекст на трансакциите на плаќање врз основа на акции со вработени. Сепак, барањата треба исто така да се применат на трансакции на плаќање врз основа на акции со страни кои не се вработени и кои се мерени со повикување на објективната вредност на доделените сопственички инструменти. Во вториот случај, секое повикување на датумот на доделување во точките 27-29, наместо тоа, се однесува на датумот кога ентитетот ги добива добрата или другата страна ја дава услугата.

- 27 Ентитетот треба да ја признае, како минимум, примената услуга измерена според објективната вредност на доделените сопственички инструменти на датумот на доделување, освен кога тие сопственички инструменти нема да се стекнат заради неисполнување на условот за нивно стекнување (освен пазарниот услов) кој бил одреден на датумот на доделување. Ова се применува независно од модификациите на роковите и условите под кои биле доделени сопственичките инструменти, или поништувањето или подмирувањето на доделените сопственички инструменти. Покрај тоа, ентитетот треба да ги признае ефектите на модификациите кои доведуваат до зголемување на вкупната објективна вредност на аранжманот на плаќање врз основа на акции или на друг начин им носат корист на вработените. Упатство за примена на ова барање е дадено во Додаток Б.
- 28 Доколку доделувањето на сопственички инструменти се поништи или подмири во текот на периодот на стекнување (а кое не е поништување на доделување заради губење на правото кога условите на стекнување не се задоволени):
- (а) Ентитетот треба да го евидентира подмирувањето или поништувањето како забрзување на стекнувањето, и затоа веднаш треба да го признае износот кој инаку би се признавал за добиената услугата во текот на остатокот на периодот на стекнување.
  - (б) Секое плаќање спрема вработениот при поништувањето или подмирувањето на доделувањето треба да се евидентира како повторно купување на сопственичко учество, т.е. како намалување на главнината, освен до износот до кој плаќањето ја надминува објективната вредност на доделениот сопственички инструмент, мерена на датумот на повторното купување. Секој таков вишок треба да се признае како расход. Сепак, доколку аранжманот на плаќање врз основа на акции вклучил компоненти на обврска, ентитетот треба повторно да ја мери објективната вредност на обврската на датумот на поништување или подмирување. Секое направено плаќање за подмирување на компонентата обврска треба да се евидентира како гасење на обврската.
  - (в) Доколку на вработените им се доделат нови сопственички инструменти и, на датумот кога тие нови сопственички инструменти се доделени, ентитетот ги идентификува новите сопственички инструменти како замена за поништените сопственички инструменти, ентитетот треба да го евидентира доделувањето на сопственичките инструменти за замена на ист начин како во случај на модификација на првобитното доделување на сопственички инструменти, во согласност со точка 27 и упатството во Додаток Б. Инкременталната објективна вредност е разликата помеѓу објективната вредност на сопственичките инструменти кои се за замена и нето објективната вредност на поништените сопственички инструменти, на датумот кога се доделени сопственички инструменти за замена. Нето објективна вредност на поништените сопственички инструменти е нивната објективна вредност, непосредно пред поништувањето, намалена за износот на секое плаќање спрема вработениот при поништувањето на сопственичките инструменти кое се евидентира како намалување на главнината во согласност со (б) горе. Доколку ентитетот новите доделени сопственички инструменти не ги идентификува како замена за поништените сопственички инструменти, ентитетот треба да ги евидентира тие нови сопственички инструменти како ново доделување на сопственички инструменти.
- 28А Доколку ентитетот или другата страна може да изберат дали да исполнат услов за стекнување, ентитетот треба да го третира сопственото или неисполнувањето на другата страна на таквиот услов за време на периодот на стекнување како поништување.
- 29 Доколку ентитетот повторно ги купи стекнатите сопственички инструменти, плаќањето спрема вработените треба да се евидентира како намалување на главнината, освен за износот за кој плаќањето ја надминува објективната вредност на повторно купените сопственички инструменти, измерена на датумот на повторното купување. Секој таков вишок треба да се признае како расход.

Трансакции на плаќање врз основа на акции подмирени со пари

- 30 За трансакции на плаќање врз основа на акции подмирени со пари, ентитетот треба да ги мери стекнатите добра или услуги и настанатата обврска по објективната вредност на обврската. Сè додека не се подмири обврската, ентитетот треба повторно да ја измери објективната вредност на

обврската на крајот на секој период на известување и на датумот на подмирување, и секоја промена на објективната вредност да ја признава во добивка или загуба за периодот.

- 31 На пример, ентитетот може да им додели на вработените право на порастот на вредноста на акцијата како дел од нивниот пакет на наградување, при што вработените ќе стекнат право на идни готовински плаќања (а не на сопственички инструменти), врз основа на порастот на цената на акцијата од одредено ниво во текот на определен временски период. Или, ентитетот може да им додели на своите вработени право да примат готовинско плаќање во иднина така што ќе им додели право на акции (вклучувајќи акции кои треба да се издадат преку извршувањето на опциите за акции) кои се откупливи, било задолжително (на пример, по престанок на вработувањето) или по избор на вработениот.
- 32 Ентитетот треба да ги признае примените услуги, како и обврската да се плати за тие услуги, додека вработените ја пружаат услугата. На пример, некои права на пораст на вредноста на акцијата се стекнуваат веднаш, и затоа од вработените не се бара да исполнат определен период на давање услуга за да стекнат право на готовинска исплата. Во отсуство на доказ за спротивното, ентитетот треба да претпостави дека услугата која ја даде вработените е стекната во замена за правото на пораст на вредноста на акцијата што била примена. Затоа ентитетот веднаш треба да ја признае примената услуга, како и обврската да се плати за неа. Доколку правото на пораст на вредноста на акцијата нема да се стекне сè додека вработените не исполнат определен период на давање услуга, ентитетот треба да ја признае услугата која ја прима заедно со обврската да плати за истата, така како што вработените ја даваат услугата во текот на тој период.
- 33 Обврската треба да се мери, почетно и на крајот на секој период на известување сè додека не се подмири, по објективната вредност на правото на пораст на вредноста на акцијата, со примена на модел на формирање цена на опцијата, земајќи ги во предвид роковите и условите под кои било доделено правото на пораст на вредноста на акцијата, и степенот до кој вработените ја пружиле услугата до датумот.

Трансакции на плаќање врз основа на акции со алтернативи за готовинско плаќање

- 34 За трансакции на плаќање врз основа на акции кадешто условите на аранжманот му даваат на ентитетот или на другата страна избор дали ентитетот ќе ја подмири трансакцијата со пари (или други средства) или преку издавање на сопственички инструменти, ентитетот ќе ја евидентира таа трансакција, или компонентите на таа трансакција, како трансакција на плаќање врз основа на акции подмирена со пари, доколку и до степенот до кој ентитетот создал обврска која треба да се подмири со пари или други средства, или како трансакција на плаќање врз основа на акции подмирена со сопственички инструменти доколку, и до степенот до кој, не била направена таквата обврска.

Трансакции на плаќање врз основа на акции при кои условите на аранжманот ѝ даваат на другата страна можност за избор на начинот на подмирување

- 35 Доколку ентитетот и доделил на другата страна право на избор дали трансакцијата на плаќање врз основа на акции ќе се подмири со пари* или преку издавање на сопственички инструменти, ентитетот доделил сложен финансиски инструмент, кој вклучува компонента на долг (т.е. право на другата страна да бара подмирување со готовина) и сопственичка компонента (т.е. право на другата страна да бара подмирување со сопственички инструменти, а не со готовина). За трансакции со страни кои што не се вработени, во кои објективната вредност на примените добра или услуги се мери директно, ентитетот треба да ја измери сопственичката компонентата на сложениот финансиски инструмент како разлика помеѓу објективната вредност на примените добра или услуги и објективната вредност на компонентата на долг, на датумот кога се примени добрата или услугите.
- 36 За останатите трансакции, вклучувајќи ги и трансакциите со вработени, ентитетот треба да ја измери објективната вредност на сложениот финансиски инструмент на датумот на мерење, земајќи ги во предвид роковите и условите според кои биле доделени правата на пари или сопственички инструменти.
- 37 За да се примени точка 36, ентитетот прво треба да ја измери објективната вредност на компонентата на долг, а потоа да ја измери објективната вредност на сопственичката компонентата— земајќи во предвид

* Во точките 35–43, сите повикувања на готовина исто така ги вклучуваат останатите средства на ентитетот.

дека другата страна мора да го изгуби правото на пари како би примила сопственички инструмент. Објективната вредност на сложениот финансиски инструмент претставува збир на објективните вредности на двете компоненти. Сепак, трансакција на плаќање врз основа на акции во која другата страна има можност за избор како да се изврши подмирувањето, често е со таква структура при што објективната вредност на едната алтернатива за подмирување е иста со таа на другата. На пример, другата страна може да избере да прими опции за акции или право на порастот на вредноста на акцијата подмирено со пари. Во такви случаи, објективната вредност на сопственичката компонентата е нула, и оттука објективната вредност на сложениот финансиски инструмент е иста со објективната вредност на компонентата на долг. Обратно, доколку објективните вредности на алтернативите на подмирување се разликуваат, објективната вредност на сопственичката компонента вообичаено ќе биде поголема од нула, во кој случај објективната вредност на сложениот финансиски инструмент ќе биде поголема од објективната вредност на компонентата на долг.

- 38 Ентитетот треба одвоено да ги евидентира добрата или услугите кои се примени или стекнати во однос на секоја од компонентите на сложениот финансиски инструмент. За компонентата на долг ентитетот треба да ги признае стекнатите добра или услуги како и обврска да се плати за тие добра или услуги, така како што другата страна го врши снабдувањето со добра или ја пружа услугата, во согласност со барањата кои се применуваат кај трансакции на плаќање врз основа на акции подмирани со готовина (точки 30-33). За сопственичката компонентата (доколку таква постои), ентитетот треба да ги признае добрата или услугите кои се примени, заедно со зголемување на главнината, така како што другата страна го врши снабдувањето со добра или ја пружа услугата, во согласност со барањата кои се применуваат кај трансакции на плаќање врз основа на акции подмирани со сопственички инструменти (точки 10-29).
- 39 На датумот на подмирување, ентитетот треба повторно да ја измери обврската според нејзината објективна вредност. Доколку ентитетот издава сопственички инструменти за да го изврши подмирувањето, наместо да плати пари, обврската треба да биде пренесена директно во главнината, како надомест за издадените сопственички инструменти.
- 40 Доколку ентитетот врши подмирување со пари, а не со сопственички инструменти, таквото плаќање треба да се искористи за подмирување на обврската во целост. Секоја компонента на главнина која е претходно признаена треба да остане во рамките на главнината. Со тоа што избира да прими пари како начин на подмирување, другата страна го губи правото да прими сопственички инструменти. Сепак, ова барање не го спречува ентитетот да признае пренос во рамките на главнината, т.е. пренос од една компонента на главнината на друга.

Трансакции на плаќање врз основа на акции во кои условите на аранжманот му даваат можност на ентитетот да избере начин на подмирување

- 41 За трансакција на плаќање врз основа на акции во која условите на аранжманот му даваат можност на ентитетот да го избере начинот на подмирување или со пари или со издавање на сопственички инструменти, ентитетот треба да утврди дали тој има сегашна обврска која треба да се подмири со пари и соодветно на тоа треба да ја евидентира трансакцијата на плаќање врз основа на акции. Ентитетот има сегашна обврска за подмирување со пари доколку изборот за подмирување со сопственички инструменти нема комерцијална суштина (на пример, на ентитетот со закон му е забрането да издава акции), или ентитетот има мината практика или наведена политика за подмирување со пари, или вообичаено подмирувањето го врши со пари секогаш кога другата страна ќе побара подмирување во пари.
- 42 Доколку ентитетот има сегашна обврска која треба да се подмири со пари, тоа треба да ја евидентира трансакцијата во согласност со барањата кои се применуваат на трансакции на плаќање врз основа на акции подмирани со пари, во точките 30-33.
- 43 Доколку не постои таква обврска, ентитетот треба да ја евидентира трансакцијата во согласност со барањата кои се применуваат на трансакции на плаќање врз основа на акции подмирани со сопственички инструменти, во точките 10-29. При подмирувањето:
- (а) Доколку ентитетот избере подмирување со готовина, готовинското плаќање ќе се евидентира како повторно купување на учество во главнината, т.е. како намалување на главнината, освен во случајот прикажан под (в) подолу.
  - (б) Доколку ентитетот избере подмирување со издавање на сопственички инструменти, не се бара понатамошно евидентирање (освен за пренос од една компонента на главнината на друга, доколку е неопходно), освен во случајот прикажан под (в) подолу.

- (в) Доколку ентитетот избере начин на подмирување со повисока објективна вредност, која што важи на датумот на подмирувањето, ентитетот треба да признае дополнителен расход за дадениот вишок на вредност, т.е. разликата помеѓу платената готовина и објективната вредност на сопственичките инструменти кои инаку би биле издадени, или разликата помеѓу објективната вредност на издадените сопственички инструменти и износот на готовина кој инаку би се платил, во зависност од тоа кој од нив е применлив.

Обелоденувања

- 44 Ентитетот треба да обелодени информации кои ќе им овозможат на корисниците на финансиските извештаи да ја разберат природата и обемот на аранжманите на плаќање врз основа на акции кои постоеле во текот на периодот.**
- 45 За да се исполни принципот во точка 44, ентитетот треба да го обелодени најмалку следното:
- (a) Опис на сите видови на аранжмани на плаќање врз основа на акции кои постоеле во текот на периодот, вклучувајќи ги општите рокови и услови на секој договор, како на пример барањата за стекнување, максималното времетраење на доделените опции и начинот на подмирување (т.е. дали со пари или сопственички инструменти). Ентитет со значително слични видови на аранжмани на плаќање врз основа на акции може да ги прикажува заедно тие информации, освен ако не е неопходно одвоено обелоденување на секој аранжман за да се задоволи принципот во точка 44.
  - (б) Бројот и пондерираниот просек на цените на извршување на опциите за акции за секоја од следните групи на опции кои се:
    - (i) Неизвршени на почетокот на периодот.
    - (ii) Доделени во текот на периодот.
    - (iii) За кои е изгубено правото во текот на периодот.
    - (iv) Извршени во текот на периодот.
    - (v) Доспеани во текот на периодот.
    - (vi) Неподмирени на крајот на периодот.
    - (vii) Кои би можеле да се извршат на крајот на периодот.
  - (в) За опциите за акции кои се извршени во текот на периодот, пондерираната просечна цена на акцијата на датумот на извршувањето. Доколку опциите биле извршувани на редовна основа во текот на периодот, ентитетот наместо тоа, може да ја обелодени пондерираната просечна цена на акцијата во текот на периодот.
  - (г) За опции за акции кои се неподмирени на крајот на периодот, опсегот на цени на извршување и пондерираниот просечен остаток на времетраењето на опцијата. Доколку опсегот на цени на извршување е широк, неподмирениите опции треба да бидат поделени во опсези кои се значајни за оценувањето на бројот и временскиот распоред на дополнителните акции кои може да бидат издадени и готовината која може да биде примена по извршувањето на тие опции.
- 46 Ентитетот треба да обелодени информации кои им овозможуваат на корисниците на финансиски извештаи да разберат како објективната вредност на примените добра или услуги, или објективната вредност на доделените сопственички инструменти, била определена во текот на периодот.**
- 47 Доколку ентитетот ја мери објективната вредност на примените добра или услуги како надомест за сопственичките инструменти на ентитетот индиректно, со повикување на објективната вредност на доделените сопственички инструменти, за да се исполни принципот во точка 46, ентитетот треба да го обелодени најмалку следното:
- (a) За опциите за акции доделени во текот на периодот, пондерираната просечна објективна вредност на тие опции на датумот на мерење и информации за тоа како објективната вредност била мерена, вклучувајќи ги:
    - (i) Моделот за формирање на цена на опцијата кој е користен и влезните податоци кои биле користени во моделот, вклучувајќи ја пондерираната просечна цена на акција, цена на извршување, очекувана променливост, времетраење на опцијата, очекувани дивиденди, безризична каматна стапка и други влезни податоци во моделот, вклучувајќи ја користената метода и направените претпоставки за да се вградат ефектите на очекуваното рано извршување на опциите.

- (ii) Како била определена очекуваната променливост, вклучувајќи објаснување за степенот до кој очекуваната променливост се заснова на мината променливост.
  - (iii) Дали и како другите карактеристики на доделувањето на опција биле вклучени во мерењето на објективната вредност, како на пример условите на пазарот.
- (б) За останатите сопственички инструменти доделени во текот на периодот (т.е, други освен опции за акции), бројот и пондерираната просечна објективна вредност на тие сопственички инструменти на датумот на мерење, и информации за тоа како била измерена објективната вредност, вклучувајќи:
- (i) Доколку објективната вредност не била измерена врз основа на јасна пазарна цена, како таа била утврдена.
  - (ii) Дали и како очекуваните дивиденди се содржани во мерењето на објективната вредност.
  - (iii) Дали и како некои останати карактеристики на доделените сопственички инструменти се содржани во мерењето на објективната вредност.
- (в) За аранжмани на плаќање врз основа на акции кои биле модифицирани во текот на периодот:
- (i) Објаснување на модификациите.
  - (ii) Доделената инкрементална објективна вредност (како резултат на таквите модификации).
  - (iii) Информации за тоа како била мерена доделената инкрементална објективна вредност, конзистентно со барањата дадени во (а) и (б) погоре, таму каде што е тоа применливо.
- 48 Доколку ентитетот директно ја мери објективната вредност на добрата или услугите кои се примени во текот на периодот, ентитетот треба да обелодени како таквата објективна вредност била утврдена, на пример дали објективната вредност била измерена според пазарната цена на тие добра или услуги.
- 49 Доколку ентитетот ја побие претпоставката во точка 13, тој треба да го обелодени тој факт и да објасни зошто претпоставката била побиена.
- 50 Ентитетот треба да обелодени информации кои ќе им овозможат на корисниците на финансиски информации да го разберат ефектот на трансакциите на плаќање врз основа на акции врз добивката или загубата на ентитетот за периодот и врз неговата финансиска состојба.**
- 51 За да се исполни принципот во точка 50, ентитетот треба да го обелодени најмалку следново:
- (а) Вкупниот расход признаен за периодот кој произлегува од трансакции на плаќање врз основа на акции во кој примените добра или услуги не се квалификуваат за признавање како средства и оттука биле веднаш признаени како расход, вклучувајќи одвоено обелоденување на тој дел од вкупните расходи кој произлегува од трансакции евидентирани како трансакции на плаќање врз основа на акции подмирени со сопственички инструменти.
  - (б) За обврски кои произлегуваат од трансакции на плаќање врз основа на акции:
    - (i) Вкупната сметководствена вредност на крајот на периодот.
    - (ii) Вкупната основна вредност на крајот на периодот на обврските за кои другата страна стекнала право на пари или други средства на крајот на периодот (т.е. стекнати права на порастот на вредноста на акциите).
- 52 Доколку информациите кои се бараат да бидат обелоденети со овој МСФИ не ги задоволуваат принципите во точките 44, 46 и 50, ентитетот треба да обелодени такви дополнителни информации ако е неопходно за да ги задоволи нив.

Преодни одредби

- 53 За трансакции на плаќање врз основа на акции подмирени со сопственички инструменти, ентитетот треба да го примени овој МСФИ на доделувањата на акции, опции за акции или други сопственички инструменти кои биле доделени после 7 ноември 2002 година и сèуште не се стекнати на датумот на стапување во сила на овој МСФИ.
- 54 Ентитетот се поттикнува, но од него не се бара, да го примени овој МСФИ на други доделувања на сопственички инструменти доколку ентитетот јавно ја обелоденил објективната вредност на тие сопственички инструменти, утврдена на датумот на мерење.

- 55 За сите доделувања на сопственички инструменти на кои се применува овој МСФИ, ентитетот треба повторно да ги прикаже споредбените информации и, каде што е применливо, ќе го корегира почетното салдо на задржана добивка за најрано презентираниот период.
- 56 За сите доделувања на сопственички инструменти на кои овој МСФИ не се применува (на пример, сопственички инструменти доделени на или пред 7 ноември 2002 година), ентитетот треба сепак да ги обелодени информациите кои се бараат со точките 44 и 45.
- 57 Доколку после датумот на стапување во сила на МСФИ, ентитетот ги модификува роковите или условите на некое доделување на сопственички инструменти на кои овој МСФИ не бил применет, ентитетот треба сепак да ги примени точките 26-29 за да ги евидентира таквите модификации.
- 58 За обврски произлезени од трансакции на плаќање врз основа на акции кои постојат на датумот на стапување во сила на овој МСФИ, ентитетот треба го примени МСФИ ретроспективно. За тие обврски, ентитетот треба повторно да ги прикаже споредбените информации, вклучувајќи корегирање на почетното салдо на задржана добивка во најрано презентираниот период за кој споредбените информации биле повторно прикажани, освен ако од ентитетот не се бара повторно да ги прикаже споредбените информации коишто информации се однесуваат на период или датум кој е пред 7 ноември 2002 година.
- 59 Ентитетот се поттикнува, но од него не се бара, да го применува ретроспективно овој МСФИ на други обврски кои произлегуваат од трансакции на плаќање врз основа на акции, на пример, на обврски кои биле подмирени во текот на периодот за кој се презентирани споредбени информации.

Датум на стапување во сила

- 60 Ентитетот треба го применува овој МСФИ за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јануари 2005 година. Се поттикнува негова претходна примена. Доколку ентитетот го применува овој МСФИ за период кој почнува пред 1 јануари 2005 година, тој треба да го обелодени тој факт.
- 61 МСФИ 3 (ревидиран во 2008 година) ја измени точка 5. Ентитетот треба да ја примени измената за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јули 2009 година. Доколку ентитетот го применува МСФИ 3 (ревидиран 2008 година) за претходен период, измената треба исто така да се примени за тој претходен период.
- 62 Ентитетот треба ги примени следните измени ретроспективно за годишни периоди кои почнуваат на или после 1 јануари 2009 година:
- (а) Барањата во точка 21А во однос на третманот на условите за стекнување.
  - (б) Ревидираната дефиниција на ‘стекнува’ и ‘услови на стекнување’ во Додаток А.
  - (в) Измените во точките 28 и 28А во однос на поништувањата.
- Се дозволува примена пред датумот. Доколку ентитетот ги применува тие измени за период кој почнува на или пред 1 јануари 2009 година, тој треба да го обелодени тој факт.

Додаток А

Дефинирани поими

Овој Додаток претставува интегрален дел на МСФИ.

Трансакција на плаќање врз основа на акции подмирена со пари	Трансакција на плаќање врз основа на акции преку која ентитетот стекнува добра или услуги со прифаќање на обврска за трансфер на пари или други средства на добавувачот на тие средства или услуги за износи кои се засновани на цената (или вредноста) на акциите на ентитетот или други сопственички инструменти на ентитетот.
Вработени и други кои обезбедуваат слични услуги	Поединци коишто обезбедуваат лични услуги на ентитетот и се или (а) поединци кои имаат статус на вработени за законски или даночни цели, или (б) поединци коишто работат за ентитетот под негови насоки исто како и поединците коишто имаат статус на вработени за законски или даночни цели, или (в) дадените услуги се слични на оние кои ги даваат вработените. На пример, овој поим го опфаќа целиот раководен персонал, т.е. оние лица кои имаат авторитет и одговорност за планирањето, управувањето и контролирањето на активностите на ентитетот, вклучувајќи ги и неизвршните директори.
Сопственички инструмент	Договор со кој се докажува правото на учество во остатокот на средствата на ентитетот по одземање на сите негови обврски.. ⁵
Доделен сопственички инструмент	Право (условно или безусловно) на сопственички инструмент на ентитетот, доделен од страна на ентитетот на друга страна, согласно аранжманот на плаќање врз основа на акции .
Трансакција на плаќање врз основа на акции подмирена со сопственички инструменти	Трансакција на плаќање врз основа на акции во која ентитетот прима добра или услуги како надомест за сопственички инструменти на ентитетот (вклучувајќи акции или опции за акции).
Објективна вредност	Износот за кој средството може да биде разменето, обврската подмирена, или доделениот сопственички инструмент да биде разменет, во трансакција под комерцијални услови, помеѓу страни доволно информирани и спремни своеволно да ја прифатат трансакцијата.
Датум на пренос	Датумот на кој ентитетот и друга страна (вклучувајќи вработен) склучуваат договор за плаќање врз основа на акции , и на кој ентитетот и другата договорна страна имаат единствено разбирање на условите и барањата од договорот. На датумот на пренос се предава на другата договорна страна правото за добивање пари, други средства, или сопственички инструменти на ентитетот, под услов да се исполнети специфичните договорени услови. Доколку договорот е предмет на постапка на одобрување (на пример, од страна на акционерите) датумот на пренос се смета датумот кога е добиено таквото одобрение.
Основна вредност	Разликата помеѓу објективната вредност на акциите на кои договорната страна има (условно или безусловно) право за запишување или има право да

⁵ *Рамката* ја дефинира обврската како сегашна обврска на ентитетот која произлегува од минати настани, и чие подмирување се очекува да резултира во одлив на ресурси кои содржат економски користи (т.е. одлив на пари или други средства на ентитетот).

ги прими, и цената (доколку има таква) којашто договорната страна треба (или ќе треба) да ја плати за тие акции. На пример **опција за акција** со тековна цена од ПЕ 15 по акција и **објективна вредност** од ПЕ 20, има основна вредност од ПЕ 5.

Пазарен услов	Услов од кој зависи цената на извршување, стекнување или реализација на сопственичкиот инструмент , а се однесува на пазарната цена на сопственичките инструменти на ентитетот, како што е постигнување на утврдена цена по акција или утврден износ на основна вредност на опција за акции , или постигнување на одредена цел која се заснова на пазарната цена на сопственичките инструменти на ентитетот во однос на индексот на пазарни цени на сопственички инструменти на други ентитети.
Датум на мерење	Датум на којшто се врши мерење на објективната вредност на доделените сопственички инструменти за целите на овој МСФИ. За трансакции со вработени и други кои даваат слични услуги , датумот на мерење е датум на пренос . За трансакции со други страни освен вработени (и такви кои даваат слични услуги), датумот на мерење е датумот на кој ентитетот добива добра или другата страна ја дава услугата.
Обновување на правото	Карактеристика која обезбедува автоматско доделување на дополнителни опции за акции , секогаш кога имателот на опцијата, ќе ги искористи претходно дадените опции со користење на акции на ентитетот, наместо пари, како би ја задоволил цената на извршување.
Обновување на правото	Нова опција за акции која се доделува кога акцијата се искористува за да ја исполни цената на извршување на претходната опција за акции .
Аранжман на плаќање врз основа на акции	Договор помеѓу ентитетот и друга страна (вклучувајќи и вработен) да влезат во трансакција на плаќање врз основа на акции , со која другата страна стекнува право да добие пари или други средства на ентитетот за износи кои се засноваат на цената на акциите на ентитетот или други сопственички инструменти на ентитетот или да прими сопственички инструменти на ентитетот, така што одредените услови за стекнување на право , доколку постојат, се исполнети.
Трансакција на плаќање врз основа на акции	Трансакција во која ентитетот прима добра или услуги како надомест за сопственички инструменти на ентитетот (вклучувајќи акции или опции за акции), или стекнува добра или услуги по пат на настанување на обврска кон добавувачот на тие добра или услуги за износи кои се засноваат на цената на акциите на ентитетот или други сопственички инструменти на ентитетот.
Опција за акции	Договор, кој на имателот му дава право, но не и обврска, да запише акции на ентитетот по фиксна или цена која може да се утврди за дефиниран временски период.
Стекнување	Да се стекне со право. Според аранжман на плаќање врз основа на акции , правото другата страна да прими пари, други средства или сопственички инструменти на ентитетот, се стекнува кога правото на другата страна не е повеќе условено со исполнување на било какви услови на стекнување .
Услови на стекнување	Услови кои одредуваат дали ентитетот ги прима услугите кои и даваат право на другата страна да прими пари, други средства или сопственички инструменти на ентитетот според договорот за плаќање врз основа на акции . Условите на стекнување се или услови на давање услуги или услови на извршување. Условите на давање услуги бараат другата страна во дефиниран период во целост да ја обезбеди услугата. Условите на извршување бараат другата страна во дефиниран период да ја обезбеди

услугата во целост и да се остварат одредените цели на извршување (како што е на пример утврдениот раст на добивката на ентитетот во текот на одреден временски период). Условот на извршување може да содржи **пазарен услов**.

Период на стекнување Период во кој треба да се исполнат сите **услови на стекнување** во склоп на договорот за плаќање врз основа на акции.

Додаток Б

Упатство за примена

Овој Додаток претставува интегрален дел на МСФИ.

Проценување на објективната вредност на доделените сопственички инструменти

- Б1 Во точките Б2-Б41 на овој Додаток се разгледува мерењето на објективната вредност на доделените акции и опции за акции, со нагласок на специфичните рокови и услови кои претставуваат вообичаени карактеристики на доделувањето на акции или опции за акции на вработени. Затоа, таквото разгледување не е исцрпно. Понатаму, бидејќи прашањата поврзани со вреднување кои се разгледани долу се фокусираат на акции и опции за акции доделени на вработени, се претпоставува дека објективната вредност на акциите или опциите за акции се мери на датумот на пренос. Сепак, многу од прашањата за вреднување кои се подолу дискутирани (на пример, утврдување на очекуваната променливост) исто така се применуваат при проценување на објективната вредност на акции или опции за акции доделени на страни кои не се вработени на датумот кога ентитетот ги прима добрата или другата страна ја дава услугата.

Акции

- Б2 За акции доделени на вработени, објективната вредност на акциите треба да се измери според пазарната цена на акциите на ентитетот (или проценета пазарна цена, доколку со акциите на ентитетот не се тргува јавно), коригирана за да ги земе во предвид роковите и условите под кои биле доделени акциите (освен условите на стекнување кои се исклучуваат од мерењето на објективната вредност во согласност со точките 19-21).
- Б3 На пример, доколку вработениот нема право да прима дивиденда за време на периодот на стекнување, тој фактор треба да биде земен во предвид кога се проценува објективната вредност на доделените акции. Слично, доколку акциите се предмет на ограничувања за преносот после датумот на стекнување, тој фактор треба да биде земен во предвид, но само до степенот до кој ограничувањата после стекнувањето влијаат на цената која информиран, спремен учесник на пазарот би ја платил за таа акција. На пример, доколку со акциите активно се тргува на развиен и ликвиден пазар, ограничувањата на преносот после стекнувањето може малку, доколку воопшто постојат, да влијаат на цената која информиран, спремен учесник на пазарот би ја платил за тие акции. Ограничувањата на преносот или други ограничувања кои постојат за време на периодот на стекнување нема да се земат во предвид кога се проценува објективната вредност на датумот на доделување на доделените акции, бидејќи тие ограничувања потекнуваат од постоењето на услови на стекнување, кои се евидентираат во согласност со точките 19-21.

Опции за акции

- Б4 За опции за акции кои се доделени на вработени, во многу случаи не се расположливи пазарни цени, бидејќи доделените опции се предмет на рокови и услови кои не се применуваат кај опциите со кои се тргува. Доколку опции со кои се тргува со слични рокови и услови не постојат, објективната вредност на доделените опции треба да се процени со примена на модел за формирање на цена на опција.
- Б5 Ентитетот треба да ги разгледа факторите кои информирани, спремни учесници на пазарот би ги зеле во предвид при изборот на модел кој ќе се примени за формирање цена на опција. На пример, многу опции за вработени имаат долг рок, и кои вообичаено може да се извршат во текот на периодот помеѓу датумот на стекнување и крајниот рок за извршување на опцијата, па тие често порано се извршуваат. Тие фактори треба да се земат во предвид кога се проценува

објективната вредност на опциите на датумот на доделување. За многу ентитети, ова може да претставува препрека во користењето на Black-Scholes-Merton формулата, со која не се дава можност за извршување на опцијата пред крајниот рок на опцијата и може да не ги одрази адекватно ефектите на очекуваното рано извршување на опцијата. Таа исто така не ја зема во предвид можноста дека очекуваната променливост и другите влезни податоци во моделот може да се менуваат се до рокот на траење на опцијата. Сепак за опции за акции со релативно кратки договорени рокови, или пак оние кои треба да се искористат во релативно краток временски период после датумот на стекнување, факторите кои се погоре идентификувани може да не бидат применливи. Во такви случаи Black-Scholes-Merton формулата може да создаде вредност која е значајно еднаква на вредноста создадена со некој пофлексибилен модел на формирање на цена на опција.

- Б6 Сите модели за формирање цена на опција ги земаат во предвид, како минимум, следните фактори:
- (а) Цената на извршување на опцијата.
  - (б) Времетраењето на опцијата.
  - (в) Тековната цена на основните акции.
  - (г) Очекуваната променливост на цената на акцијата.
  - (д) Очекуваните дивиденди на акциите (доколку е соодветно).
  - (ѓ) Безризична каматна стапка за времетраењето на опцијата.
- Б7 Исто така, треба да се земат во предвид и други фактори кои информирани, спремни учесници на пазарот би ги разгледале кога ја утврдуваат цената (освен за условите на стекнување и обновување на правото кои се исклучуваат од мерењето на објективната вредност во согласност со точките 19-22).
- Б8 На пример, опција за акции доделена на вработени, вообичаено не може да биде извршена за време на определен период (на пример, за време на периодот на стекнување или за време на периоди кои се определени од регулаторното тело за хартии од вредност). Овај фактор треба да биде земен во предвид доколку моделот за формирање цена на опцијата кој е применет инаку би претпоставил дека опцијата би можела да се изврши во било кое време за време на нејзиното времетраење. Сепак, доколку ентитетот користи модел за формирање цена на опцијата кој ги вреднува опциите кои може да се извршат само на крајот на рокот на траење на опцијата, не се бара корекција за неможноста тие да се извршат за време на периодот на стекнување (или други периоди за време на рокот на траење на опцијата), бидејќи моделот претпоставува дека опциите не може да се извршат за време на тие периоди.
- Б9 Слично, друг фактор кој е вообичаен за опции за акции за вработени е можноста за рано извршување на опциите, на пример, бидејќи опцијата не е слободно пренослива, или бидејќи вработениот мора да ги изврши сите стекнати опции до престанокот на вработувањето. Ефектот на очекуваното рано извршување треба да биде земен во предвид, како што е објаснето во точките Б16-Б21.
- Б10 Фактори кои информиран, спремен учесник на пазарот не би ги зел во предвид кога ја утврдува цената на опција за акција (или друг сопственички инструмент) нема да се земат во предвид ни при проценка на објективната вредност на доделените опции за акции (или други сопственички инструменти). На пример, за опции за акции доделени на вработени, факторите кои влијаат на вредноста на опцијата само од перспектива на поединечен вработен не се релевантни за проценување на цената која би ја утврдил информиран, спремен учесник на пазарот.

Влезни податоци во моделите за формирање цена на опцијата

- Б11 Во проценувањето на очекуваната променливост на основните акции и нивните дивиденди, целта е да се доближат очекувањата кои би се одразиле на тековниот пазар или договорената цена за размена на опциите. Слично, кога се проценуваат ефектите на рано извршување на опции за акции на вработени, целта е да се доближат очекувањата кои надворешна страна со пристап до детални информации за однесувањето на вработените во однос на извршувањето би ги имала врз основа на информациите расположливи на датумот на пренос.

- Б12 Често е веројатно дека постои опсег на разумни очекувања за идна променливост, дивиденди и однесување околу извршувањето. Доколку е така, очекуваната вредност треба да се пресмета, со пондерирање на секој износ во рамките на опсегот со неговата веројатност за случување.
- Б13 Очекувањата за иднината вообичаено се засноваат на искуство, кое се модифицира доколку е разумно да се очекува дека иднината ќе се разликува од минатото. Во некои околности, факторите кои може да се идентификуваат може да укажуваат дека неприлагодено минато искуство претставува релативно слаб предвидувач на идното искуство. На пример, доколку еден ентитет кој има две мошне различни линии на деловно работење, ја оттуѓува едната која е значително помалку ризична од другата, минатата променливост може да не биде најдобрата информација на која треба да се засноваат разумните очекувања за иднината.
- Б14 Во некои околности, историски информации може да не бидат расположливи. На пример, нов котирачки ентитет ќе има малку, доколку воопшто има, историски податоци за променливоста на цената на неговата акција. Подолу ќе стане повеќе збор за некотирачки и новокотирачки ентитети.
- Б15 Како резиме, ентитетот не треба едноставно да ги заснова врз историски информации проценките за променливоста, однесувањето околу извршувањето и дивидендите без да се земе во предвид степенот до кој минатото искуство се очекува разумно да го предвиди идното искуство.

Очекувано рано извршување

- Б16 Вработените често ги извршуваат опциите за акции порано, заради различни причини. На пример, опциите за акции на вработени вообичаено не се преносливи. Тоа често предизвикува вработените да ги извршат опциите за акции порано, бидејќи тоа е единствениот начин за вработените да извршат наплата на својата позиција. Исто така, од вработените кои го прекинуваат вработувањето вообичаено се бара да ја извршат секоја стекната опција за акција во рамките на краток временски период, или во спротивно опциите престануваат да важат. Овој фактор, исто така предизвикува рано извршување на опциите за акции на вработените. Други фактори кои предизвикуваат рано извршување се аверзија кон ризик и непостоење на диверзификација на богатството.
- Б17 Начините на кои ефектите од очекуваното рано извршување ќе се земат во предвид зависи од видот на моделот кој се користи за формирање на цената на опцијата. На пример, очекуваното рано извршување би можело да се земе во предвид со користење на проценка на очекуваниот рок на траење на опцијата (кој, кај опцијата за акции за вработени, е временскиот период од датумот на доделување до датумот на кој опцијата се очекува да биде извршена) како влезен податок во моделот за формирање цена на опцијата (на пример, Black-Scholes-Merton формула). Алтернативно, очекуваното рано извршување би можело да се внесе во биномен модел или сличен модел за формирање на цена кој користи договорен рок на траење како влезен податок.
- Б18 Факторите кои треба да се разгледаат кога се проценува раното извршување ги вклучуваат:
- (а) Должината на периодот на стекнување, бидејќи опцијата за акции вообичаено не може да се изврши до крајот на периодот на стекнување. Оттука, утврдувањето на импликациите на вреднувањето врз очекуваното рано извршување се заснова на претпоставката дека опциите ќе се стекнат. Импликациите на условите на стекнување се објаснети во точките 19-21.
  - (б) Просечната должина на периодот во кој слични опции останале неподмирени во минатото.
  - (в) Цената на основните акции. Искуството може да укажува дека вработените тежнеат да ги извршуваат опциите кога цената на акцијата достигнува одредено ниво над цената на извршување.
  - (г) Нивото на кое се наоѓа вработениот во рамките на организацијата. На пример, искуството може да укажува дека вработените на повисоко ниво имаат тенденција подоцна да ги извршуваат опциите, отколку вработените на пониско ниво (за кое повеќе се дискутира во точка Б21).

- (д) Очекуваната променливост на основните акции. Во просек, вработените може да имаат тенденција да ги извршат опциите за високо променливи акции порано отколку за оние со ниска променливост.
- Б19 Како што е кажано во точка Б17, ефектите на рано извршување би можеле да се земат во предвид со користење на проценка за очекуваниот рок на траење на опцијата како влезен податок за моделот за формирање цена на опцијата. Кога се проценува очекуваниот рок на траење на опциите за акции доделени на група на вработени, ентитетот би можел да ја заснова таа проценка на соодветно пондериран просечен очекуван рок на траење за целата група на вработени или на соодветно пондерирани просечни рокови за подгрупи на вработени во рамките на групата, кои се засновани на подетални податоци за очекуваното однесување на вработените во поглед на извршувањето (за кое повеќе се дискутира подолу).
- Б20 Поделбата на доделените опции во групи на вработени со релативно хомогено однесување во поглед на извршувањето веројатно ќе биде важно. Вредноста на опцијата не е линеарна функција на рокот на опцијата; вредноста се зголемува со опаѓачка стапка доколку се продолжува рокот. На пример, доколку сите останати претпоставки се еднакви, иако опција на две години вреди повеќе отколку опција на една година, таа сепак не вреди двојно повеќе. Тоа значи дека пресметката на очекуваната вредност на опцијата врз основа на единствен пондериран просечен рок кој вклучува прилично различни поединечни рокови на траење би ја преценил вкупната објективна вредност на доделените опции за акции. Со поделба на доделените опции во неколку групи, од која секоја има релативно мал опсег на рокови кои се вклучени во нејзиниот пондериран просечен век на траење, се намалува преценувањето.
- Б21 Слични разгледувања се применуваат кога се користи биномниот модел или некој сличен модел. На пример, искуството на ентитетот кој опсежно доделува опции за акции на вработени на секое ниво во организацијата може да укажува на тоа дека врвното раководство тежнее да ги држи своите опции подолго, отколку што тоа го прави средниот раководен персонал и вработените на пониско ниво кои тежнеат да ги извршат нивните опции порано отколку било која друга група. Покрај тоа, вработените кои се поттикнуваат или од нив се бара да држат минимален износ на сопственички инструменти на вработувачот, вклучувајќи опции, може во просек подоцна да ги извршуваат нивните опции отколку вработените кои не се подложни на такво барање. Во такви ситуации, поделбата на опциите по групи на приматели со релативно хомогено однесување во поглед на извршувањето ќе резултира во поточна проценка на вкупната објективна вредност на доделените опции за акции.

Очекувана променливост

- Б22 Очекуваната променливост е мерка на износот на очекуваната флукуација на цената на опцијата за време на некој период. Мерката за променливост која се користи во модели за формирање цена на опцијата е годишната стандардна девијација на континуирано утврдени стапки на поврат на акцијата за време на некој период. Променливоста, вообичаено се изразува на годишно ниво и е споредлива независно од временскиот период кој се користел во пресметката, на пример, дневно, неделно или месечно следење на цената.
- Б23 Стапката на поврат (која може да биде позитивна или негативна) на акцијата за еден период покажува колку еден акционер имал корист од дивиденди и од зголемување (или намалување) на цената на акцијата.
- Б24 Очекуваната годишна променливост на една акција е опсегот во рамките на кој се очекува дека континуирано ќе паѓа со утврдената годишна стапка на поврат во текот на приближно две-третини од времето. На пример, да кажеме дека една акција со очекувана континуирано утврдена стапка на поврат од 12 проценти има променливост од 30 проценти, значи дека веројатноста да стапката на поврат на акцијата за една година биде помеѓу 18 проценти ($12\% - 30\%$) и 42 проценти ($12\% + 30\%$) е приближно две-третини. Доколку цената на акцијата е 100 ПЕ на почетокот на годината и не се исплатени дивиденди, цената на акцијата на крајот на годината би се очекувало да биде помеѓу 83,53 ПЕ ($100\text{ПЕ} \times e^{-0.18}$) и 152,20 ПЕ ($100\text{ ПЕ} \times e^{0.42}$) во текот на приближно две-третини од времето.
- Б25 Факторите кои треба да се земат предвид кога се проценува очекуваната променливост вклучуваат:

- (а) Претпоставена променливост на тргуваните опции за акции на акциите на ентитетот, или други инструменти на ентитетот со кои се тргува кои вклучуваат карактеристики на опции (како на пример конвертибилен долг), доколку има.
- (б) Мината променливост на цената на акцијата во текот на најскорешниот период кој вообичаено е пропорционален со очекуваниот рок на опцијата (земајќи го во предвид остатокот од договорениот рок на траење на опцијата и ефектите на очекуваното рано извршување).
- (в) Должина на времето во кое јавно се тргувало со акциите на ентитетот. Новокотиран ентитет може да има висока историска променливост, споредено со слични ентитети кои подолго котираат. Подолу е дадено понатамошно упатство за новокотирани ентитети.
- (г) Тенденцијата на променливоста да се врати на нејзината средна вредност, т.е. нејзиното долгорочно просечно ниво, и други фактори кои укажуваат дека очекуваната идна променливост може да се разликува од нејзината мината променливост. На пример, доколку цената на акцијата на ентитетот беше исклучително променлива за време на некој идентификуван временски период заради неуспешно наддавање за превземање или реструктурирање, тој период би можел да се занемари во пресметувањето на историската просечна годишна променливост.
- (д) Соодветни и редовни интервали за набљудување на цената. Набљудувањето на цената треба да биде конзистентно од еден период до друг. На пример, ентитетот може да ја користи заклучната цена за секоја недела или највисоката цена за неделата, но тој не треба да ја користи заклучната цена за некои недели, а највисоката цена за други недели. Исто така, набљудувањето на цената треба да биде изразено во истата валута, како цената на извршување.

Новокотирани ентитети

- Б26 Како што е наведено во точка Б25, ентитетот треба да ја разгледа историската променливост на цената на акцијата за време на најскорешниот период кој вообичаено е пропорционален со очекуваниот рок на опцијата. Доколку новокотиран ентитет нема доволно информации за историска променливост, тој сепак ќе треба да ја пресмета историската променливост за најдолгиот период за кој постои трговска активност. Би можело исто така да се разгледа историската променливост на слични ентитети следејќи споредбен период во нивните рокови на траење. На пример, ентитет кој котира само една година и доделува опции со просечен очекуван рок на траење од пет години би можел да го земе предвид начинот и нивото на историска променливост на ентитети во истата дејност за првите шест години во кои акциите на тие ентитети биле јавно тргувани.

Некотирани ентитети

- Б27 Некотиран ентитет нема да има историски информации за разгледување кога се проценува очекуваната променливост. Некои фактори кои треба наместо тоа да се разгледаат се дадени долу.
- Б28 Во некои случаи, некотиран ентитет кој редовно издава опции или акции на вработени (или на други страни) може да воспостави интерен пазар за неговите акции. Променливоста на тие цени на акцијата би можела да се разгледа кога се проценува очекуваната променливост.
- Б29 Алтернативно, ентитетот може да ја разгледа историската или претпоставената променливост на слични котирани ентитети, за кои има расположливи информации за цената на акцијата или цената на опцијата кои се користат кога се проценува очекуваната променливост. Тоа би било соодветно доколку ентитетот ја заснова вредноста на неговите акции на цените на акциите на слични котирани ентитети.
- Б30 Доколку ентитетот не ја засновал проценката на вредноста на неговите акции на цената на акциите на слични котирани ентитети, и наместо тоа користел друга методологија за вреднување на неговите акции, ентитетот би можел да дојде до проценка за очекуваната променливост која е конзистентна со таа методологија на вреднување. На пример, ентитетот

може да ги вреднува неговите акции на основа на нето средства или заработувачката. Тој би можел да ја земе предвид очекуваната променливост на вредноста на тие нето средства или заработувачката.

Очекувани дивиденди

- Б31 Дали очекуваните дивиденди треба да се земат во предвид кога се мери објективната вредност на акциите или доделените опции зависи од тоа дали другата страна има право на дивиденди или еквиваленти на дивиденда.
- Б32 На пример, доколку на вработените им се доделени опции и имаат право на дивиденда на основните акции или еквиваленти на дивиденда (кои би можеле да се платат со готовина или да се употребат за намалување на цената на извршување) помеѓу датумот на доделување и датумот на извршување, доделените опции треба да се вреднуваат како да нема да се исплати дивиденда на основните акции, т.е. влезниот податок за очекуваните дивиденди треба да е нула.
- Б33 Слично, кога на датумот на пренос ќе се процени објективната вредност на акциите доделени на вработените, не се бара корегирање за очекуваните дивиденди доколку вработениот има право да прими исплата на дивиденда во текот на периодот на стекнување.
- Б34 Обратно, доколку вработените немаат право на дивиденда или еквиваленти на дивиденда за време на периодот на стекнување (или пред извршување, во случај на опција), вреднувањето на датумот на доделување на правото на акции или опции треба да ги земе во предвид очекуваните дивиденди. Тоа значи, кога е проценета објективната вредност на доделената опција, очекуваните дивиденди треба да се вклучат во примената на моделот за формирање на цена на опцијата. Кога објективната вредност на доделената акција е проценета, тоа вреднување треба да биде намалено за сегашната вредност на дивидендите кои се очекува да се платат за време на периодот на стекнување.
- Б35 Моделите за формирање цена на опцијата вообичаено го бараат очекуваниот принос од дивиденда. Сепак, моделите може да бидат модифицирани за да користат очекуван износ на дивиденда, а не принос. Ентитетот може да го користи или неговиот очекуван принос или неговите очекувани плаќања. Доколку ентитетот го користи второто, тој треба да го разгледа начинот на зголемувањето на дивидендите во минатото. На пример, доколку политика на ентитетот вообичаено била да ги зголемува дивидендите за приближно 3 проценти годишно, неговата проценета вредност на опцијата не треба да претпоставува износ на фиксна дивиденда за време на времето на траење на опцијата, освен кога не постои доказ кој ја поткрепува таа претпоставка.
- Б36 Вообичаено, претпоставката во врска со очекуваните дивиденди треба да се заснова на јавно достапни информации. Ентитет кој не исплаќа дивиденда и кој нема план тоа да го направи треба да претпостави нула очекуван принос од дивиденда. Меѓутоа, од растечки ентитет кој во минатото не исплаќал дивиденда може да се очекува да почне да исплатува дивиденди во текот на очекуваниот рок на траење на опциите за акции доделени на вработени. Тие ентитети може да користат просек од нивниот минат принос од дивиденда (нула) и среден принос од дивиденда на соодветна споредлива група.

Безризична каматна стапка

- Б37 Вообичаено, безризична каматна стапка е претпоставениот принос кој е тековно расположлив на бескупонски државни емисии во земјата во чија валута се искажува цената на извршување, со преостанат рок кој е еднаков на очекуваниот рок на опцијата која се вреднува (заснован на преостанатиот договорен рок на опцијата земајќи ги во предвид ефектите на очекуваното рано извршување). Би можело да биде неопходно да се користи соодветна замена, доколку не постојат такви државни емисии или околностите укажуваат дека претпоставениот принос на бескупонски државни емисии не е репрезентативен за безризична каматна стапка (на пример, во високо инфлаторни економии). Исто така, треба да се користи соодветна замена доколку пазарните учесници вообичаено би ја утврдиле безризичната каматна стапка со користење на таа замена, а не преку претпоставениот принос на бескупонска државна емисија, кога се проценува објективната вредност на опција со рок на траење еднаков на очекуваниот рок на опцијата која се вреднува.

Ефекти на структурата на капитал

- Б38 Вообичаено е, трети страни, а не ентитетот, да запишат опции за акции со кои се тргува. Кога тие опции за акции се извршуваат, издавачот му предава акции на имателот на опцијата. Тие акции се стекнуваат од постоечките акционери. Оттука извршувањето на опции за акции со кои се тргува нема ефект на разводнување.
- Б39 Спротивно, доколку опциите за акции се запишуваат од страна на ентитетот, нови акции се издаваат кога тие опции за акции се извршуваат (било да се фактички издадени или издадени суштински, доколку акциите кои се претходно откупени и се чуваат како сопствени акции сè до нивно искористување). Под услов акциите да бидат издадени по цена на извршување, а не по тековна пазарна цена на датумот на извршување, ова фактичко или потенцијално разводнување може да ја намали цената на акцијата, така што имателот на опцијата не остварува толкава добивка при извршувањето како при извршувањето на други слични опции со кои се тргува кое не ја разводнува цената на акцијата.
- Б40 Дали ова ќе има значаен ефект врз вредноста на доделените опции за акции зависи од различни фактори, како на пример бројот на нови акции кои ќе бидат издадени при извршувањето на опциите споредено со бројот на акции кои се веќе издадени. Исто така, доколку пазарот веќе очекува дека ќе се случи доделување на опции, пазарот можеби веќе предизвикал потенцијално разводнување на цената на акцијата на датумот на доделување.
- Б41 Сепак, ентитетот треба да разгледа дали можниот ефект на разводнување при идното извршување на доделените опции за акции може да има влијание врз нивната проценета објективна вредност на датумот на доделување. Моделите за формирање на цена на опциите може да се прилагодат така да го земат во предвид нивниот потенцијален ефект на разводнување.

Модификации на договори за плаќање врз основа на акции подмирени со сопственички инструменти

- Б42 Точка 27 бара, независно од било какви модификации на роковите и условите под кои беа доделени сопственичките инструменти, или поништување или порамнување на тоа доделување на сопственички инструменти, ентитетот да ги признае, како минимум, примените услуги, измерени по објективната вредност на доделените сопственички инструменти на датумот на доделување, освен кога тие сопственички инструменти не се стекнуваат заради неисполнување на условот на стекнување (освен пазарниот услов) кој бил прецизиран на датумот на доделување. Покрај тоа, ентитетот треба да ги признае ефектите на модификациите кои ја зголемуваат вкупната објективна вредност на договорот за плаќање врз основа на акции или на друг начин му обезбедуваат корист за вработениот.
- Б43 За да се применат барањата на точка 27:
- (а) Доколку модификацијата ја зголемува објективната вредност на доделените сопственички инструменти (на пример, преку намалување на цената на извршување), мерена непосредно пред и по модификацијата, ентитетот треба да ја вклучи инкременталната објективна вредност при мерењето на износот признаен за услугите кои се примени како надомест за доделените сопственички инструменти. Доделената инкрементална објективна вредност претставува разлика помеѓу објективната вредност на модифицираниот сопственички инструмент и таа на првобитниот сопственички инструмент, двете пресметани на датумот на модификацијата. Доколку модификацијата се случи за време на периодот на стекнување, доделената инкрементална објективна вредност се вклучува во мерењето на износот признаен за услугите кои се примени во текот на периодот од датумот на модификацијата до датумот кога се стекнува модификуваниот сопственички инструмент, покрај износот кој е заснован на објективната вредност на првобитниот сопственички инструмент на датумот на доделување, кој се признава во текот на остатокот на првобитниот период на стекнување. Доколку модификацијата се случи после датумот на стекнување, доделената инкрементална објективна вредност се признава веднаш, или за време на периодот на стекнување доколку од вработениот се бара да го доврши

дополнителниот период на пружање услуга пред да стекне безусловно право на тие модификувани сопственички инструменти.

- (б) Слично, доколку модификацијата го зголемува бројот на доделените сопственички инструменти, ентитетот треба да ја вклучи објективната вредност на дополнителните доделени сопственички инструменти, измерена на датумот на модификација, при мерењето на износот кој се признава за услугите кои се примени како надомест за доделените сопственички инструменти, конзистентно со барањата во (а) погоре. На пример, доколку модификацијата се случи за време на периодот на стекнување, објективната вредност на дополнително доделените сопственички инструменти се вклучува во мерењето на износот кој се признава за услугите кои се примени во текот на периодот од датумот на модификација до датумот кога се стекнуваат дополнителните сопственички инструменти, покрај износот кој е заснован на објективната вредност на првобитно доделените сопственички инструменти на датумот на доделување, кој се признава за време на остатокот на првобитниот период на стекнување.
- (в) Доколку ентитетот ги модифицира условите на стекнување на начин кој е од корист за вработениот, на пример, со намалување на периодот на стекнување или преку модифицирање или елиминирање на условот за извршување (освен пазарниот услов, промени кои се евидентираат во согласност со (а) погоре), ентитетот треба да ги земе во предвид модифицираните услови на стекнување кога се применуваат барањата на точките 19-21.

Б44 Покрај тоа, доколку ентитетот ги менува роковите или условите на доделените сопственички инструменти на начин кој ја намалува вкупната објективна вредност на аранжманот на плаќање врз основа на акции, или кој не е на друг начин од корист за вработениот, ентитетот треба сепак да продолжи да ги евидентира примените услуги како надомест за доделените сопственички инструменти како да не се случила таа модификација (освен ако не се поништени некои или сите доделени сопственички инструменти што треба да биде евидентирано во согласност со точка 28). На пример:

- (а) Доколку модификацијата ја намалува објективната вредност на доделените сопственички инструменти, мерена непосредно пред и после модификацијата, ентитетот нема да го земе во предвид тоа намалување во објективната вредност и треба да продолжи да го мери износот признаен за услугите примени како надомест за сопственичките инструменти врз основа на објективната вредност на доделените сопственички инструменти на датумот на доделување.
- (б) Доколку модификацијата го намалува бројот на сопственички инструменти доделени на вработени, тоа намалување треба да биде евидентирано како поништување на тој дел од доделувањето, во согласност со барањата на точка 28.
- (в) Доколку ентитетот ги менува условите на стекнување на начин кој не е од корист за вработените, на пример, преку зголемување на периодот на стекнување или преку модифицирање или додавање на некој услов на извршување (освен пазарен услов, чии промени се евидентираат во согласност со (а) погоре), ентитеот нема да ги земе во предвид модифицираните услови на стекнување кога ги применува барањата на точките 19-21.